

Årsberetning 2017 – Groruddalen Kirkeakademi

Styresammensetning før årsmøtet:

Leder:
Jon Gunnar Jørgensen
Styremedlemmer:
Henrik Mohn, nestleder
Carsten Schuerhoff, sekretær
Vibeke Bergsjø Aas
Lise Vislie
Varamedlemmer:
Gunvor Folkvord-Haarr
Anne Grete Kvanvig

Styresammensetning etter årsmøtet:

Leder:
Jon Gunnar Jørgensen
Styremedlemmer:
Henrik Mohn, nestleder
Carsten Schuerhoff, sekretær
Vibeke Bergsjø Aas
Lise Vislie
Varamedlemmer:
Gunvor Folkvord-Haarr
Anne Grete Kvanvig

Astrid Grimm var kasserer og John Wiker revisor også dette året. Valgkomite i 2017–18 er Randi Follerås og Inger-Torunn Sjøtrø.

Styret hadde i 2017 fem styremøter: 17.1., 15.3., 5.4., 11.10. og 22.11.

Styret har høsten 2017 diskutert hva som kan gjøres for å snu den negative utviklingen i medlemsmassen. Medlemmene er oppfordret til å få med venner og kjente på møtene. Styret har kontaktet alle menighetene i prostiet og bedt om å få presentere kirkeakademiet på møte i menighetsrådet. Målet er å bedre kontakten med menighetsorganisasjonene. Vi har høsten 2017 besøkt alle menighetsrådene unntatt Grorud. Vi håper å bli invitert til Grorud våren 2018.

Medlemstall: Pr 31. desember 2016 var 83. Den 31.12. 2017 var medlemstallet 85, altså en gledelig økning med 2 medlemmer. 42 av medlemmene betalte medlemsavgift for 2017 i 2017. Det er ikke godt nok, men likevel en betydelig økning i forhold til 2016.

Medlemsmøter

Det ble i 2017 arrangert 8 medlemsmøter, 4 i hvert semester. To av møtene (31.1 og 31.10.) var viet markeringen av at det var 500 år siden reformasjonen startet med tesene i Wittenberg.

Tirsdag 31. januar i Rødtvet kirke

Roger Jensen: «Martin Luther kom aldri til Norge». 500 år siden reformasjonen startet.

Hva ville Martin Luther? Jensen tok utgangspunkt i det middelalderske verdensbildet og viste et utsnitt av en albertavle med bilde av den første dommen og den ytterste dommen. Den første bestemmer lengden på rensesestiden, skjærsilden, den andre dømmer til himmel eller fortapelse. Ut fra dette blir spørsmålet om gjerningene i livet viktige og dermed også botens sakrament. Om angeren er ektefølt og motivert av kjærlighet til Gud når botsgjerningene utføres, kan det føre til et samarbeid mellom Gud og mennesket med tanke på nåden/frelsen.

Luther opponerte mot dette og mente det er den rettferdige Gud som reiser opp det syndige mennesket. Luther innså at spørsmål som 'har jeg gjort nok?' 'har jeg angret oppriktig nok?' aldri lar seg besvare fullt ut. Det middelalderske bildet gir ikke svar, og dermed fører evangeliet ikke til frihet, men til ufrihet. Mennesket må bestemmes som fri overfor Gud, og bindes ved et kall til sin neste.

Jensen hevdet at Luther aldri kom til Norge, men at vi fikk pietismen i stedet. Pontoppidans innføring i f.eks. syndsforståelsen skiller seg fra Luthers lære.

Fri overfor Gud, bundet overfor nesten. Denne dobbelte bestemmelse fører hos Luther til utformingen av toregimentslæren. En handling kan ikke være god om den ikke er en god handling overfor/for nesten. Målestokken for etikken, det gode, er ikke Gud, men nesten.

Møtet ble ledet av Vibeke Bergsjø Aas. Det var 32 interesserte tilhørere.

Tirsdag 28. februar 2017 kl. 19.00 i Stovner kirke

Jørgen Aass: «Guds Fred». Virksomhet og betydning

Jørgen Aass utgav i 2016 boken «Gud i Oslo», en historisk gjennomgåelse av misjon i Oslo. Her har han med et interessant kapittel om Jesusvekkelsen på 1970-tallet, der han selv var en viktig aktør som leder av «Guds fred». Sentralt i dette arbeidet var gospelkveldene i Trefoldighetskirken og samlingene i det gamle misjonshuset i Nordbygata 45.

I samarbeid med res.kap. Leif Salomonsen i Trefoldighet,, ble en ny, levende gudstjeneste-feiring etablert og fikk stor tilslutning. 1500–2000 unge fylte kirken! Det ble ikke annonsert hvem som skulle tale. Viktig var lovsangen, tilbedelsen, vitnesbyrdene og mye bønn.

«Guds fred» drev omsorgsarbeid for rusmisbrukere på Krokskogen. Stedet ble drevet i tro, med kost og losji, uten lønn. Ungdommene i Guds fred traff rusavhengige på gata, «vi var på samme nivå» sa Aass, «ble venner med dem, uprofesjonelle som vi var. 70 % av dem vi hadde hatt i vår varetekt har kommet på rett kjøp. Vi kunne dra vekslere på menigheten og få kraft fra oven». Aass fortalte at rusomsorgsarbeidet fortsatt drives av P22.

Aass la stor vekt på bønnens kraft og at vi må ha tillit til at Gud støtter oss i vårt arbeid. På spørsmål om hva vi kan gjøre for å få ungdom til kirken i dag, svarte han at alt begynner med bønn. Men Joh. 3,16 handler også om fortapelsen. Vi må våge å være strenge og tydelige. Mange prester er for unnvikende her.

Jørgen Aass ble spurt om hvorfor arbeidet i «Guds fred» ble avsluttet i 1980. Han sa de etter bønn hadde kommet til at «tiden var ute». Men han mente også at overgangen til menighetene var brutal.

Møtet ble ledet av Jon Gunnar Jørgensen. 42 tilhørere hadde møtt fram, og sokneprest Kåre Rune Hauge avsluttet kvelden med å lede aftensangen i kirkerommet.

Tirsdag 28. mars i Furuset kirke

Turid Barth Pettersen: Bibelarbeid i internasjonal sammenheng

Turid Barth Pettersen er spesialrådgiver i Bibelselskapet og ledet prosjektet som resulterte i de nye Bibel-oversettelsene i 2011. Hun kom innledningsvis inn på Bibelens betydning både for

individ og samfunn. Hun vektla viktigheten av å ha Bibelen på sitt «hertespråk», og konsentrerte seg så om den nyeste oversettelsen til norsk.

Vi fikk høre om hvordan arbeidet med den nye oversettelsen ble organisert i grupper med primæroversettere, faglig kvalitetssikring og stilistisk gjennomlesning av skjønnlitterære forfattere. Et grunnleggende prinsipp var at oversettelsen skulle være mest mulig konkordant og ikke idiomatisk. dvs. at de ville tilstrebe nærhet til grunntekstens ordlyd, ikke en fortolkende oversettelse. Et eksempel på denne motsetningen var oversettelsen av 5. Mos 1.28, der de i 2011 valgte å gjengi hjerte-metaforen fra grunnteksten: «Hvor er det vi skal dra? Våre brødre har fått hjertet til å smelte bort i oss». I den tidligere versjonen (1978) er metaforen tolket: «Hva er det for slags land vi drar opp til? Våre stammefrender gjorde oss motløse ...».

I tråd med dette prøvde man å oversette samme ord i grunntekstene med samme ord på norsk, så sant det var mulig. For eksempel er det i 1978-versjonen brukt 30 ulike ord for det greske σάρξ [sarx] (kjøtt), mot 4-5 i 2011.

Forholdet mellom oversettelse og fortolkning og mellom høy og lav litterær stil (kropp eller legeme, far eller fader) ble diskutert. Det er naturlig at nye Bibel-oversettelser møter motstand, men 2011-versjonen har fått en mildere mottakelse enn det 1978-versjonen i sin tid fikk.

Anne Grete Kvanvig ledet møtet. Karen Onshuus ledet den liturgiske avslutningen i kirken. 28 personer deltok på møtet.

Tirsdag 9. mai i Romsås kirke

Jan Erik Rekdal: «St. Patrick og St. Olav – ordets makt eller sverdets kraft»

Etter at årets årsmøte var avviklet under ledelse av Karen Onshuus, fikk dagens foredragsholder ordet.

Jan Erik Rekdal er professor i irsk og dessuten en kritikerrost lyriker.

Irland ble kristnet alt på 400-tallet. Det skjedde ved ordets kraft, ikke med vold. Denne historien skiller seg fra kongesagaenes fremstilling av Norges kristning. Kirken på Irland beveget seg raskt fra en episkopal til en monastisk struktur, og det et særtrekk i europeisk sammenheng. Til tross for at det var rundt 150 småkongedømmer på øya, førte ikke innføringen av kristendommen til konflikt, Irland har ingen martyrer å vise til.

Skriften er viktig i kristningsprosessen. Man hadde riktignok runer, men den skrevne, sammenhengende teksten, det latinske alfabetet, var noe nytt. Skriften førte med seg fremveksten av klosterfelleskap der eliten, de som kunne lese og skrive, ble dyrket frem. Irsk ble tatt i bruk i skrift allerede ved overgangen til 600-tallet. Den tidlige irske kirken parkerer alle andre tidligere kulturer, også ved at egne tekster og visdomstradisjonene ble inkludert i denne.

Klostrene var sentra for utviklingen av skriftkulturen på 700- og 800-tallet, da vikingene kom på sine plyndringstokter. Nærheten til havet gjorde klostrene utsatt. Rundt 830 begynner vikingene å overvintre, men den gjentatte plyndringen ødelegger ikke den intellektuelle

kulturen. Det oppstår handel og det inngås avtaler med vikingene om beskyttelse mot betaling. Overvintringen førte til giftermål, på 1000-tallet er vikingtiden over, men vikingene blir i stor grad assimilert når den irske blomstringen når sitt klimaks på 800- og 900-tallet.

Fra Roma og Middelhavsområdet kom tidlige utsendinger og misjonærer, etter hvert også fra Bretagne/Frankrike. Gjennom den romerske okkupasjonen ble Syd-England kristnet alt på 300-tallet. En av de romerske kristne var Patrick, som opprinnelig var kelter, men ikke fra Irland. Han ble tatt til fange av irske sjørøvere, men lovte at han – om han slapp fri – skulle vende tilbake for å kristne irene. Patrick reiser tilbake og oppsøker småkongene, snakker med de lærde, druidene, og vinner dem med ordet. Han ble nasjonalhelgen, og altså ikke ire. Også det en motsetning til vår Olav.

På grunn av mangelen på martyrer, og dermed primær- og sekundærrelikvier, oppstod en annen regel på Irland, et annet martyrium: å reise ut, enten for å leve et asketisk liv eller for å grunnlegge kloster andre steder. Ut fra det vokste det frem en ny sjanger: sjøreisefortellingene (f.eks. Navigatio Sancti Brendani).

Jon Gunnar Jørgensen ledet møtet. 36 personer hadde møtt fram.

Kvelden ble avsluttet med liturgisk samling i Romsås kirke, ledet av Vibeke Bergsjø Aas.

Lørdag 2. september i Gamle Aker kirke

Høstsemesteret ble som vanlig innledet med en utflukt. Denne gangen gikk turen til Gamle Aker kirke. Som navnet antyder er kirken gammel, faktisk den eldste bygningen som fortsatt er i daglig bruk i Oslo. Tidligere sokneprest Sylvi Baardseth Panjwani ga en levende og spennende gjennomgang av kirkens mangslungne historie. Det ble tema som arkitektur, politikk, teologi, kunst- og kulturhistorie og personskildringer i en god blanding. Utflukten ble avsluttet med en hyggelig prat over en kopp kaffe på Mathallen ved Akerselva.

Tirsdag 10. oktober i Haugerud kirke

Leonora Onarheim Bergsjø: Kan kunsten hjelpe oss å forstå livet?

Leonora Onarheim Bergsjø er teolog med doktorgrad om møtet mellom kunst og teologi. Hun tok utgangspunkt i Anselm Kiefers monumentale blybokhyllerkulptur som finnes på Astrup Fearnley-museet. Hun understreket at kunsten hun har jobbet med, ikke er skapt for å illustrere et budskap – Ordet i kristen forstand – men for å utfordre og tolke livet. Dette motivet er sterkt til stede hos Anselm Kiefer, hos ham er kunst til for livets skyld. Kiefer er performance-kunstner og bruker andre kunstneres verk, som f.eks. ord og linjer fra dikt.

Blybokhylla er 8 m lang og 5 m høy, nedstøvet som et ekte arkiv, todelt, nesten som en åpen bok. Bokhyllen som arkiv er utilgjengelig på grunn av tyngden, bøkene er unummererte og uten titler og inneholder mye utilgjengelig kunnskap. Noe er synlig og tilgjengelig, noe av innholdet i bøkene er dokumentert, annet skal forbli ukjent.

Bly er ugjennomtrengelig, beskyttende mot stråling, men også helsefarlig. Bly ble brukt i krig. Greske tempelsøyler hadde en kjerne av bly, de holdt søylene sammen og samtidig var blyet elastisk nok til å tåle jordskjelv. Kunsten er skapt av blyet fra et bombet kirketak: «Ruinen er således ikke katastrofen, men starten på noe nytt.» (Kiefer)

Tittelen på verket, The high priestess, refererer kanskje til Tarot-kortet med dette navn? Eller til Isis? Det assosieres med skjult kunnskap, skjult visdom, den hellige kirke.

Møtet ble ledet av Vibeke Bergsjø Aas. Carsten Schuerhoff ledet den liturgiske avslutningen. 21 tilhørere hadde møtt fram.

Tirsdag 31. oktober i Hasle kirke

Trygve Wyller: Luther i dag.

Wyller innledet en tidsreise med et bilde fra akuttovernattingen for romfolk i Gamlebyen kirke. Klosterhospitalene ble oppløst med reformasjonen, men er på sett og vis tilbake i dag. Dette minner om en grunnleggende luthersk tilnærming til livet: Hele livet er en bot (jf. Tese 1), og lutherdommen var således med på å bygge samfunn.

Samfunnsbyggingen kom også til uttrykk i misjonen. De lutherske kirkene bygget hospitaler og skoler: Sentralt i lutherdommen er å ta vare på de syke og de fattige. Vet jeg at Jesus Kristus alene har sørget for meg og mitt indre forhold til Gud, kan jeg fri og uavhengig gå inn i et forhold til min neste. Har Gud overtatt ansvar for mitt indre liv, så forventes det at jeg tar ansvar for det ytre.

Wyller kalte denne bevegelsen 'det lutherske hjerteslag': det er seg bevisst på det indre og kan derfor virke utover, til nesten. Lutherdommen peker med dette ut av kirken og inn i den verden som er skapt og opprettholdt av Gud, slik at også livet utenfor kirken er båret av Gud. Lutherdommen forbinder det indre trosliv med kultur- og samfunnslivet, og selv om det er viktig å skjelve mellom disse to, kan en aldri bare velge én av disse to sider. Her ligger kimen til sekularisering. Kirken mistet makt, og viktige anliggender ble overtatt av det offentlige: fattiggassen, utdanning/skole, jus.

Et spørsmål i dag blir om Luther kan verdsette det flerkulturelle samfunn, om Luthers arv har noe å bidra med her. Det var aldri en forutsetning for misjonen at de som tok i bruk skoler og hospitaler var kristne selv. Alt dette ble bygget for å ta vare på verden. Samtalen i dag må dreie seg om på hvilken måte det lutherske i dag kan bidra til å bygge en god verden å leve i.

Anne Grethe Kvanvig ledet møtet. Gunvor Folkvord Haarr ledet den liturgiske avslutningen. Over 40 tilhørere hadde møtt fram.

Tirsdag 28. november i Høybråten kirke

Anne Berit Evang og Elisabet Kjetilstad: Dialog er svaret på alt.

Anne Berit Evang og Elisabet Kjetilstad er begge prester i Groruddalen og valgte en personlig inngang inn i temaet dialog med illustrerende bilder som viste mangfoldet i området der vi bor. Evang spurte hva kirkens funksjon skulle være på dette mangfoldige stedet. Kjetilstad viste til dialogdefinisjonen fra Anne Hege Grung: dialog er et møte ansikt til ansikt, likeverdig og uten skjulte hensikter, åpent for at en tar del i den gjensidige forandringen.

En slik dialog omfatter sårbarhet og er uttrykk for en holdning som er formålstjenlig i møte med forskjellige aktører, som religiøse ledere og grupper og i samarbeidet med Stovner politistasjon som samler religiøse ledere i et samarbeidsforum. Evang og Kjetilstad øste av egne erfaringer. Kjetilstad har drevet en kvinnegruppe for dialog i mange år, Evang har drevet dialog på Rødtvet og i Grorud kirke.

Den fremste forutsetning er å gå på besøk i hverandres landskap, så de to samstemt, og å lære av barna: Å stille spørsmål, for spørsmålets skyld. For: vi blir ikke dialogiske ved å leve sammen, dialog er aktivitet, noe som skapes. Innsikten er at i forhold til vårt liv har vi alle rett, og således har fredsbegrepet og dialog i praksis implikasjoner for misjonsbegrepet vi bruker.

Evang og Kjetilstad ledet den liturgiske avslutningen i kirkerommet. 19 personer hadde møtt fram. Henrik Mohn ledet møtet.

Oslo, 27.2.2018.

Jon Gunnar Jørgensen (leder)